

ΕΝΡΙΝΟΛΗΚΤΑ ΚΑΙ ΥΓΡΟΛΗΚΤΑ ΡΗΜΑΤΑ Α' ΣΥΖΥΓΙΑΣ

Ενεστώτας και παρατατικός ενεργητικής και μέσης φωνής

Λίγα είναι τα ενρινόληκτα και υγρόληκτα ρήματα που σχηματίζουν τον ενεστώτα και τον παρατατικό από το ρηματικό θέμα χωρίς αλλαγές. π.χ. γέμω, νέμω, τρέμω, σθένω (έχω δύναμη), θέλω, βούλομαι, φέρω κ.ά.

Τα περισσότερα σχηματίζουν τον ενεστώτα και τον παρατατικό από το ρηματικό θέμα, αφού πρώτα πάρει στο τέλος του το χρονικό πρόσφυμα j. Έτσι παρατηρούνται οι εξής αλλαγές, ανάλογα με το ρηματικό χαρακτήρα:

1. ρήματα σε -λλω

Αν ο ρηματικός χαρακτήρας είναι λ, τότε το πρόσφυμα j αφομοιώνεται προς αυτό, κι έτσι τα ρήματα αυτά στον ενεστώτα και τον παρατατικό έχουν λλ, π.χ.:

θ. άγγελ- → άγγελ-j-ω → άγγέλλ-ω, ήγγελ-ον

θ. σφαλ- → σφάλ-j-ω → σφάλλ-ω, έσφαλλ-ον

ενεστώτας	παρατατικός
άγγέλλ-ω	ήγγελ-ον
άγγέλλ-εις	ήγγελ-ες
άγγέλλ-ει	ήγγελ-ε
άγγέλλ-ομεν	ήγγελ-ομεν
άγγέλλ-ετε	ήγγελ-ετε
άγγέλλ-ουσιν	ήγγελ-ον

2. ρήματα σε -αίνω ή -αίρω

Αν ο ρηματικός χαρακτήρας είναι ν ή ρ και υπάρχει πριν από αυτό φωνήεν α, τότε το πρόσφυμα j υπερπηδά το χαρακτήρα ν ή ρ και αποτελεί με το φωνήεν α το δίφθογγο αι. Έτσι, τα ρήματα αυτά λήγουν σε -αίνω ή -αίρω, π.χ.:

θ. φαν- → φαν-j-ω → φαίνω

θ. άρ- → άρ-j-ω → αίρω.

3. ρήματα σε -είνω, -ίνω, ύνω, -είρω, -ίρω, -ύρω

Αν ο ρηματικός χαρακτήρας είναι ν ή ρ και υπάρχουν πριν από αυτό τα φωνήεντα ε ή ι ή υ, τότε το πρόσφυμα j αφομοιώνεται προς το χαρακτήρα ν ή ρ. Στη συνέχεια το διπλό ν ή ρ απλοποιείται και το προηγούμενο φωνήεν εκτείνεται αναπληρωματικά, δηλ. το ε σε ει, το ι σε ι και το υ σε υ, π.χ.:

θ. κτεν- → κτέν-j-ω → κτέννω → κτείνω

θ. κρῖν- → κρῖν-j-ω → κρῖ'νν-ω, → κρῖ'ν-ω

θ. πλῦν- → πλῦν-j-ω → πλῦ'ννω → πλῦ'νω.

Ενεργητικός και μέσος μέλλοντας

Ο ενεργητικός και μέσος μέλλοντας των ενρινόληκτων και υγρόληκτων σχηματίζεται από το ρηματικό θέμα και με τις καταλήξεις -ῶ και -οῦμαι, π.χ. άμύνω → άμυνῶ, άμυνοῦμαι, σφάλλω → σφαλῶ, σφαλοῦμαι, σημαίνω → σημανῶ, σηματοῦμαι.

Κλείνονται όπως το ποιῶ.

ενεργητικός μέλλοντας	μέσος μέλλοντας
άμυν- ῶ	άμυν-οῦμαι
άμυν- εῖς	άμυν-εῖ (ῆ)
άμυν- εῖ	άμυν-εῖται
άμυν- οῦμεν	άμυν-οῦμεθα
άμυν- εῖτε	άμυν-εῖσθε
άμυν- οῦσιν	άμυν-οῦνται

Ενεργητικός και μέσος αόριστος α'

Αρχικά ο ενεργητικός και μέσος αόριστος α' των ενρινόληκτων και υγρόληκτων ρημάτων σχηματίστηκε σε -σα και -σάμην, όπως στα φωνηεντόληκτα· όμως ο χρονικός χαρακτήρας σ αφομοιώθηκε με το προηγούμενό του ένρινο ή υγρό και στη συνέχεια έγινε απλοποίηση των όμοιων συμφώνων και αντέκταση του προηγούμενου φωνήεντος, δηλαδή:

α. του ᾱ σε η (ή σε ᾱ, αν προηγείται ε ή ι ή ρ)

φαίνω: θ. φᾶν → ἔ-φαν-σα → ἔ-φᾶν-να → ἔ-φᾶν-α → ἔ-φην-α

ὕγιαίνω: θ. ὕγιᾶν → ὕγιᾶν-σα → ὕγιᾶν-να → ὕγιᾶν-α → ὕγιᾶν-α

β. του ε σε ει

ἀγγέλλω: θ. ἀγγελ → ἤ-γγελ-σα → ἤ-γγελ-λα → ἤ-γγελ-α → ἤ-γγειλ-α

νέμω: θ. νεμ → ἔ-νεμ-σα → ἔ-νεμ-μα → ἔ-νεμ-α → ἔ-νειμ-α

γ. του ι σε ι

κρίνω: θ. κρίν → ἔ-κρίν-σα → ἔ-κρίν-να → ἔ-κρίν-α → ἔ-κρίν-α

δ. του υ σε υ

ἀμύνω: θ. ἀμῦν → ἤ-μῦν-σα → ἤ-μῦν-να → ἤ-μῦν-α → ἤ-μῦν-α

Ο ενεργητικός και μέσος αόριστος των ενρινόληκτων και υγρόληκτων σχηματίζεται με το μετασχηματισμένο θέμα και με τις καταλήξεις των φωνηεντόληκτων, **χωρίς βέβαια το χρονικό χαρακτήρα -σ-** και κλίνεται ως εξής:

ε ν ε ρ γ η τ ι κ ή φ ω ν ή

οριστική	υποτακτική	ευκτική	προστακτική	απαρέμφατο	μετοχή
ἔ-νειμ-α	νείμ-ω	νείμ-αιμι	-	νεῖμαι	νείμ-ας
ἔ-νειμ-ας	νείμ-ης	νείμ-αις	νεῖμ-ον		νείμ-ασα
ἔ-νειμ-ε	νείμ-η	νείμ-αι	νειμ-άτω		νεῖμ-αν
ἐ-νείμ-αμεν	νείμ-ωμεν	νείμ-αιμεν	-		
ἔ-νείμ-ατε	νείμ-ητε	νείμ-αιτε	νείμ-ατε		
ἔ-νειμ-αν	νείμ-ωσι	νείμ-αιεν	νειμ-άντων (-άτωσαν)		

μ έ σ η φ ω ν ή

οριστική	υποτακτική	ευκτική	προστακτική	απαρέμφατο	μετοχή
ἐ-νειμ-άμην	νείμ-ωμαι	νειμ-αίμην	-	νείμ-ασθαι	νειμ-άμενος
ἐ-νείμ-ω	νείμ-η	νείμ-αιο	νεῖμ-αι		νειμ-αμένη
ἐ-νειμ-ατο	νείμ-ηται	νειμ-αιτο	νειμ-άσθω		νειμ-άμενον
ἐ-νειμ-άμεθα	νειμ-ώμεθα	νειμ-αίμεθα	-		
ἐ-νείμ-ασθε	νείμ-ησθε	νειμ-αισθε	νείμ-ασθε		
ἐ-νείμ-αντο	νειμ-ωνται	νειμ-αιντο	νειμ-άσθων (-άσθωσαν)		